

UNGE VOKSNE MED SÆRLIGE ERFARINGER MØTER BARNEVOLDSUTVALGET

Rapport fra Barneombudets ekspertmøte mellom
unge eksperter og Barnevoldsutvalget 3. april 2017

BARNEOMBUDET

INNHOOLD

<u>Sammendrag</u>	<u>3</u>
<u>Bakgrunn og mål</u>	<u>4</u>
<u>Rekruttering av eksperter</u>	<u>6</u>
<u>Gjennomføring av møtet</u>	<u>7</u>
<u>Program for dagen</u>	<u>8</u>
<u>Oppsummering av ungdommenes anbefalinger</u>	<u>10</u>

SAMMENDRAG

Barneombudet arrangerte 3. april 2017 et ekspertmøte mellom ungdom som har opplevd vold, overgrep og omsorgssvikt og det regjeringsoppnevnte Barnevoldsutvalget. Basert på sine erfaringer ga ungdommene utvalget råd og anbefalinger om hvordan systemene kan bli bedre til å ivareta barn.

Målet var å lytte til unge voksne med en viss avstand til sine opplevelser og møtene de har hatt med hjelpeapparatet. Slik skulle dette ekspertmøtet innhente erfaringer fra personer som har et reflektert og tilbakeskuende perspektiv på det de har opplevd i sitt møte med ulike tjenester. Målgruppa ble satt til unge under 30 år som, mens de var barn, har opplevd vold, overgrep, omsorgssvikt, streng sosial kontroll, alvorlig mobbing eller som har levd med foreldre med psykiske lidelser eller rusproblemer.

Rekruttering av unge eksperter ble gjort gjennom ulike aktører og nettverk. Ungdommene ble blant annet rekruttert fra: Barneombudets ekspertgrupper, Støttesenteret mot incest i Oslo, Alternativ til vold, Uteseksjonen, Landsforeningen for barnevernsbarn, Forandringsfabrikken, Barn av rusmisbrukere og Hjelpekilden (barn som har brutt ut av lukkede trossamfunn).

Det ble lagt stor vekt på at dagen skulle være en god opplevelse for alle som deltok, ungdommene i særdeleshet. Det var viktig at ungdommene følte seg trygge og ivarettatte mens de deltok på møtet, og inkludering og gjensidig respekt mellom alle deltakerne ble understreket som helt grunnleggende.

Som metode for innhenting av informasjon fra ungdommene ble det gjennomført gruppesamtaler mellom utvalgets medlemmer og de unge ekspertene. Ungdommene og medlemmene av utvalget ble delt i fem grupper som rullerte på fem ulike stasjoner som omhandlet hvordan samfunnet best kan;

1. Forebygge
2. Finne
3. Få slutt på
4. Følge opp
5. Fyllehull i sikkerhetsnettet

Ungdommenes innspill, råd og anbefalinger har blitt oppsummert for hver stasjon av tilretteleggere fra Barneombudet. Inndelingen i underpunkter er foretatt av tilretteleggerne for å gjøre innspillene mer tilgjengelige for leseren. Dette har skjedd i samråd med ungdommene. Oppsummering følger som et vedlegg til denne rapporten. Ungdommenes råd og anbefalinger vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for Barnevoldsutvalgets rapport som overleveres til regjeringen.

BAKGRUNN OG MÅL

BAKGRUNN

Barnevoldsutvalget ble nedsatt av regjeringen høsten 2015 for å se etter systemsvikt i saker som har fått svært alvorlige konsekvenser for barn og unge – i verste fall død. Utvalgets mandat var å vurdere alvorlige saker der barn og ungdom har blitt utsatt for grov vold, seksuelle overgrep og alvorlig omsorgssvikt. Utvalget skulle avdekke hvorvidt, i hvilken grad og på hvilken måte det har forekommet svikt i det offentlige tjenesteapparats håndtering av disse sakene. Utvalget skal gi anbefalinger som kan bidra til at fremtidige tilfeller forebygges og forhindres. Utvalgets rapport vil baseres på gjennomgang av et antall enkeltsaker, samt andre kilder til informasjon, for eksempel relevant forskning og informasjon om relevante tjenester. I tillegg ønsket utvalget å lytte til barn og unge fra målgruppen. Barneombudet ble bedt om å bistå med dette.

Barneombudet har erfaring og metodikk for å gjennomføre ulike typer medvirkning med barn og unge. Dette gjøres jevnlig for å sikre barns stemme i Barneombudets arbeid. Dessverre har Barneombudet ikke kapasitet til å påta seg oppdrag for andre aktører. I dette tilfelle ble det likevel gjort et unntak grunnet at arbeidet i stor grad kunne knyttes til Barneombudets egen satsing på arbeidet mot vold mot barn, og at et slikt møte ble ansett å ha stor nytteverdi både for utvalget og for ombudet.

MÅLSETTING OG MÅLGRUPPE

Basert på hensynet til å sikre ivaretagelse av deltakerne, samt nytten av å få innspill fra unge voksne som har hatt mer tid til å reflektere over egen situasjon, ble det besluttet å arrangere et ekspertmøte med unge voksne med følgende målsetting:

«Unge voksne under 30 år som mens de var barn har opplevd vold, overgrep, omsorgssvikt, streng sosial kontroll, alvorlig mobbing eller som har levd med foreldre med psykiske lidelser eller rusproblemer bidrar med råd og anbefalinger til Barnevoldsutvalget basert på sine opplevelser.»

Målet var å samle unge voksne med en viss avstand til sine opplevelser og de møtene de har hatt med hjelpeapparatet og som har et reflektert og tilbakeskuede perspektiv på det de har opplevd i sitt møte med ulike tjenester.

FOTO: Elijah Henderson - Creative Commons Zero

BAKGRUNN OG MÅL

REKRUTTERING AV UNGE EKSPERTER

REKRUTTERING AV UNGE EKSPERTER

Barneombudet sto for rekrutteringen av unge eksperter. Målsettingen om å rekruttere fra ulike miljøer ble nådd, selv om bredden ideelt sett kunne vært enda større.

De unge ekspertene ble rekruttert gjennom:

- *Barneombudets tidligere ekspertgruppe med barn som har opplevd mobbing*
- *Barneombudets tidligere ekspertgruppe som har opplevd seksuelle overgrep*
- *Barneombudets nettverk*
(f.eks. Alternativ til vold, barn som har levd på sperret adresse)
- *Støttesenteret mot incest i Oslo*
- *Uteseksjonen i Oslo*
- *Landsforeningen for barnevernsbarn*
- *Barn av rusmisbrukere*
- *Hjelpeskilden (barn som har brutt ut av lukkede trossamfunn)*
- *Forandringsfabrikken*

I tillegg ble det forsøkt rekruttert via:

Konfliktrådene, Unge funksjonshemmede, Redd Barnas prosjekt med workshops med barn som har opplevd vold eller overgrep, Stovner politistasjon, Prosjekt november, Unge Duer, IMDI, Informasjonstelefonen for tvangsekteskap, MIRA-senteret, minoritetsrådgivere, Samisk nasjonalt kompetansesenter, Krisesentersekretariatet, Krisesenteret i Salten.

GJENNOMFØRING AV MØTET

Målet for ekspertmøtet var å samle unge voksnes erfaring med hjelpeapparatet:

- *Hva gikk galt?*
- *Hva var bra?*
- *Sviktet hjelpeapparatet, i så fall hvordan?*
- *Hva skal til for å forebygge vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt mot barn?*
- *Hva skal til for å avdekke at barn utsettes for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt?*
- *Hva skal til for at hjelpeapparatet på best mulig måte kan følge opp barn som har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt?*

Deltakere

Utvalget utgjør ni medlemmer pluss tre personer fra sekretariatet. Barneombudet var til stede med seks personer (fire tilretteleggere og to for praktisk oppfølging). Det var et mål å rekruttere så mange ungdommer at det ble minst like mange ungdommer som voksne. Dette målet ble nådd.

Metode

Møtet ble avholdt i Barneombudets lokaler og hadde en varighet på 4 timer. Den første timen ble brukt til at ungdommene skulle treffe hverandre og de av Barneombudets ansatte som ville være tilstede. I tillegg ble det gitt muntlig informasjon om hva ungdommene skulle være med på, hvilken metode som ville bli benyttet, program for dagen og hva som ville skje med informasjonen de ga fra seg.

Barneombudet var ansvarlig for den faglige gjennomføringen. Informasjonsinnhenting skjedde gjennom gruppesamtaler mellom utvalgets medlemmer og de unge ekspertene. Ungdommene og medlemmene av utvalget ble delt i fem grupper som rullerte på fem ulike stasjoner om hvordan samfunnet best kan:

1. *Forebygge*
2. *Finne*
3. *Få slutt på*
4. *Følge opp*
5. *Fylle hull i sikkerhetsnettet*

Det var et viktig mål at ungdommene skulle føle seg trygge og ivaretatte når de deltok i møtet og delte sine erfaringer. Inkludering og gjensidig respekt mellom alle deltakerne ble ansett som helt grunnleggende.

Det er gruppene selv og Barneombudets tilretteleggere på hver stasjon som underveis og i etterkant av møtet har oppsummert og gruppert ungdommenes innspill. Barneombudet vil sikre at ungdommene får informasjonen om hvordan deres innspill vil bli benyttet.

VEDLEGG 1 - PROGRAM FOR DAGEN

BARNEOMBUDET

Program for møte med unge eksperter

- 13.00 - 13.15 Ungdommene ankommer Barneombudets kontor.
- 13.15 - 13.45 Vi drikker kaffe og spiser litt snacks, går gjennom opplegget, snakker om kjøreregler og hvordan vi skal sikre inkludering og respekt slik at alle får en meningsfull og god opplevelse.
- 14.00 - 14.15 Felles samling
- Velkommen ved barneombud Anne Lindboe
  - Kort om Barnevoldsutvalget ved utvalgsleder Ann-Kristin Olsen
  - Kort presentasjon av hver enkelt; navn og alder
  - Presentasjon av gruppene. Informasjonsinnhenting skal skje gjennom gruppesamtaler mellom utvalgets medlemmer og de unge ekspertene. Utvalget og ekspertene vil bli delt i fem grupper og vil rullere på fem ulike stasjoner som omhandler hvor samfunnet best kan;
- 1. Forebygge 2. Finne barna 3. Få slutt på 4. Følge opp 5. Fylle hull i sikkerhetsnettet**
- 14.10 - 14.20 Gruppemedlemmene samles og hilser på hverandre
- 14.20 - 16.30 Kafé-dialoger (gruppene roterer og har 20 minutter på hver stasjon)
14.20-14.40	Dialog nr. 1
14.40-15.00	Dialog nr. 2
15.00-15.10	Pause
15.10-15.30	Dialog nr. 3
15.30-15.50	Dialog nr. 4
15.50-16.10	Pause
16.15-16.30	Dialog nr. 5
- 16.30 - 17.15 Mat
- 17.15 - 18.00 Felles samling. Oppsummering av de viktigste innspillene på hvert av kafébordene og gjennomgang og prioritering av anbefalingene fra ungdommene

KAPITTEL 1 - GENERELLE GJENNOMFØRINGSTILTAK

FOTO: RYAN TAUSS - Creative Commons Zero

VEDLEGG 2 – OPPSUMMERING AV UNGDOMMENENES RÅD OG ANBEFALINGER

STASJON NR. 1

FOREBYGGE

1. BARN MÅ FÅ KUNNSKAP OM VOLD OG OVERGREP

- Alle barn må lære om alle former for vold: fysisk, psykisk, seksuell, omsorgssvikt, omskjæring, oppdragervold, vold fra kvinner osv.
- Barn må lære om grenser, følelser, egen kropp, hva som er lov og ikke lov. De må lære om konsekvenser av egne handlinger slik som å slå eller bruke narkotika.
- Barn må få denne kunnskapen fra ung alder, regelmessig og fra noen de kjenner. Den som forteller må være tilgjengelig etterpå.
- Barn må lære om hvem barnevernet er, og hva de kan hjelpe med. De må også lære om andre steder å få hjelp, og forstå at noen barn trenger hjelp.
- Barn kan lære andre barn om rettigheter, og man kan lære refleksjon gjennom stiler o.l.
- Det burde være et fag om livet; "Livsløpet", der man kan lære om blant annet vold, grenser, hva som er normalt, hvordan få jobb, risikofaktorer for vold osv. Det bør ikke være karakter i dette faget.
- Barn må få et språk og ord for ting, slik at de kan si ifra hvis noe vondt skjer.

2. FORELDRE MÅ OGSÅ FÅ MER KUNNSKAP OM VOLD OG OVERGREP

- Alle gravide må få informasjon om vold, overgrep og omsorgssvikt og hvor de kan få hjelp dersom de trenger det. Man kan også bruke barsel grupper som arena for å ta opp temaer rundt vold mot barn.
- Voksne som selv har blitt utsatt for vold og overgrep i barndommen bør få informasjon tidlig, slik at de kan få hjelp til ikke å gjøre det samme mot egne barn.
- Foreldre bør få informasjon om vold mot barn samtidig som barna gjør det, for eks. i foreldremøter.
- Foreldre må også få informasjon om hvordan snakke med barna sine om grenser, kropp, vold og overgrep.

3. MER FLEKSIBILITET I HJELPEAPPARATET

- Det kan være tabu å få hjelp. Hvis dette skjer i skoletiden kan man bli mobbet for det, så det bør være mulig å gå til BUP for eksempel utenom vanlig kontortid.

4. GODE VOKSNE I HJELPEAPPARATET

- For å minske avstanden til for eks. sosialarbeidere burde unge få jobbe med andre unge, men i samarbeid med tjenestene/systemet. For eksempel ungdomsbyråd i Trondheim.
- De som jobber med barn må lære mer om lukkede trossamfunn. Det bør være et apparat som kan ta vare på barn som bryter ut av slike samfunn. Det trengs mer forskning på barn som lever i lukkede trossamfunn.
- Voksne i hjelpeapparatet må se forbi atferden eller diagnosen til barn, særlig barn med ADHD eller barn som er psykiatrien.
- De som skal jobbe med barn må lære om vold mot barn og hvordan

- snakke med barn på utdanningene, og dette bør også være tema på for eks. personalmøter i skole og barnehage.
  - Det bør ikke være konflikter imellom tjenestene om hvem som skal gjøre hva.
  - Tannleger bør ha fokus på at vold og overgrep kan føre til store tannhelseproblemer.
- 5. SKOLENS ROLLE**
- Skolen må ta bedre tak i mobbing med én gang, og følge opp enkelte lever.
  - Det må være nok lærere på skolen som kan ha inspeksjon og føre "tilsyn" med hele skolen for at mobbing ikke skal kunne skje uten at noen ser det.
  - Lærere må få faglig påfyll, og kunne snakke med elevene om grenser osv.
  - Det bør være tilbud til elevene i friminuttene som er åpne for alle, som at gymsalen er åpen, ulike klubber osv.
  - Lærerne må prøve å inkludere alle elevene, se etter tegn hos elever som faller utenfor.
  - PPT er nesten fraværende, de jobber kun med fag.
- 6. HELSESTASJONEN/SKOLEHELSETJENESTENS ROLLE**
- Noen mente det burde være obligatoriske fullkroppsundersøkelser av barn for å kunne avdekke overgrep eller kjønnslemlestelse. Andre mente at dette ville være veldig krenkende og ubehagelig, og at dersom det ble gjort måtte det være av en person man hadde tillit til og med god begrunnelse for hvorfor.
  - Helsesøster må være aktivt tilstede på skolen, inn i klassene og informere.
- 7. BARN MÅ BLI HØRT**
- Voksne må følge opp hvis et barn sier noe om vold og overgrep. Man må følge opp med flere spørsmål, og flere ganger.
  - Barn må snakkes med alene, der andre (foreldre) ikke er til stede.
- 8. BARN MED SYKE FORELDRE (FYSISK OG/ELLER PSYKISK)**
- Barn med foreldre i for eksempel psykiatrien må følges opp på en god og respektfull måte
  - Sykehusene, ikke BUP burde gjøre dette, og det må være regelmessig oppfølging av barna.

STASJON NR. 2

FINNE BARN

Alle som var innom stasjonen var enige om at voksne må «tørre å spørre». For at voksne skal tørre å spørre barnet, trenger de kunnskap nok til å kunne se og forstå at noe kan være galt.

Uavhengig av arena må den voksne ha tålmodighet nok til å bygge tillit, og ikke forvente at barnet svarer ærlig med en gang. «Ikke nok å spørre en gang». Men også viktig at man ikke trekker for raske konklusjoner. «Alt er ikke en diagnose» «Stille barn kan også ha det vanskelig»

1. **VOLD, ØVERGREP OG ANDRE ALVORLIGE KRENKELSER MOT BARN MÅ VÆRE ET TEMA PÅ ALLE ARENAER**
  - Idrettslag
  - Fritidsklubber
  - Lag og foreninger som har tilbud til barn
2. **TILPASSET KUNNSKAP TIL FLERE VOKSNE, OG IKKE BARE DE SOM TREFFER BARN HVER DAG**
  - Foreldre
  - Lærere
  - Førskolelærere
  - Helsesøstre
  - Miljøarbeidere
  - Sosiaallærere
  - Frisører
3. **SPESIELT FOKUS PÅ OPPLÆRING AV LÆRERE, DE MÅ FÅ KUNNSKAP OM:**
  - Observasjon av oppførsel og hvordan ulike signaler kan forstås
  - Hva innebærer det for et barn å være utsatt for alvorlige krenkelser
  - Hvordan snakke med barn som har det vanskelig
  - Hvordan involvere barnet i sin sak, uten å gi barnet ansvaret
  - Meldeplikten til barnevernet
4. **BARN TRENGER OGSÅ KUNNSKAP/INFORMASJON OM HVA SOM ER GREIT – ALDERSTILPASSET**
  - Tidlig – i barnehagen
  - Jevnlig – gjennom hele oppveksten
  - Obligatorisk – for alle barn
  - Gjerne som eget skolefag – «Livet og utfordringer i livet»
  - Bruke alternative metoder – ikke bare undervisning: litteratur, kunst, film.

Men: ikke tro at alle forteller hvordan de har det, selv om de får mer kunnskap. «Barnet lever i et press». «Ikke gi barnet ansvaret for å fortelle»

5. FLERE VOKSNE PÅ BARN OG UNGES ARENAER

- Miljøarbeidere i skolen
- Sosiallærere
- Utekontakter
- «Ikke så lett å snakke med læreren din». «De som er ute med barn utenfor klasserommet får man lettere kontakt med, de ser lettere hvordan barnet egentlig har det.»

6. SYSTEMENE MÅ FUNGERE BEDRE

- Mer samarbeid mellom skole og barnevern
- Barn må ha et sted de kan gå til når de har det vanskelig. Stedet må være tilgjengelig i skoletiden – «det er da barnet har muligheten til å gå til noen for å fortelle»
- Barnevernet må ikke glemme søsken
- Være obs på at overgrep kan fortsette etter at det er avdekket – samvær i barnevernet og samvær etter barneloven

7. LOVER MÅ ENDRES

- Innsynsretten til foreldrene i barnevernssaken
- Straff for alle som unnlater å melde/informere politiet om alvorlige krenkelse «reglen som gjelder i dag er for vanskelig å forstå for vanlige folk»

STASJON NR. 3

FÅ SLUTT PÅ

1. **BARN MÅ BLI TRODD PÅ FOR Å AVDEKKE HELE HISTORIEN**
  - Barn som opplever at de ikke blir trodd eller tatt på alvor vil ikke komme til å fortelle hva som har skjedd. Da er det vanskelig å få slutt på
  - Selv om én historie har kommet frem må man fortsette å spørre. Det kan være mer som har skjedd enn det man vil fortelle med én gang
  - De som jobber med barn må vite hvilke spørsmål som må stilles for å få vite alt. De må ha en faglig tyngde slik at de klarer å fange opp at noe er galt
  - Personen som barnet har betrodd seg til, eller en annen som barnet stoler på, bør være med som en støttespiller gjennom hele prosessen. Dette kan være lærer, bistandsadvokat, saksbehandler i barnevern el.
  - Bruk alternative steder og metoder å snakke med barn – for eksempel bowling, softis eller en kjøretur. Gjerne også i avhørssituasjoner
  - Vis at barnet er en person, ikke bare et saksnummer
2. **INSTANSER MÅ JOBBE SAMMEN**
  - Gjennom samarbeid og deling av informasjon kan man avdekke mer av historien. For eksempel barnevern, utekontakt, politi, helsesøster
  - Barnet slipper å fortelle sin historie mange ganger
  - Barn må involveres hele veien
  - Det må føres tilsyn med friskoler og private skoler
3. **DET MÅ FINNES SYSTEMER SOM SIKRER RASK HANDLING OG FJERNER TVIL HOS DE SOM SKAL VARSLE**
  - Både rektor, lærere, medelever, helsesøster og andre voksne må vite hvor og hvem de skal varsle
  - Listen for å varsle må ned
  - Når varsling skjer må det være et system som sikrer rask handling til barns beste
  - Straffenivået for overgrep mot barn må økes
  - Det må opplyses om konsekvenser av overgrep, omsorgssvikt og så videre. For eksempel i religiøse trossamfunn bør det opplyses i stedet for en forbudslinje
4. **TENK PÅ HVERT ENKELT BARNS BESTE I HVER ENKELT SAK**
  - Behandling av saker må være alders- og situasjonstilpasset
  - Barn må bli hørt når avgjørelser skal tas. Det å få slutt på, kan også bety å miste noen, for eksempel familiemedlemmer man er glad i
  - En anmeldelse kan bety et nytt traume
  - Politi i uniform eller barnevernsansatte med ringpermer under armen innbyr ikke til tillit
  - Barnevernet må være et BARNEvern, altså vise at det er barnet de bryr seg mest om. Barna må være trygge på at det de sier til barnevernet ikke går til foreldrene
  - Vær obs på hvem som gir barnet informasjon. Kanskje er bistandsadvokat en bedre person til å gi informasjon om juridiske rettigheter enn en politibetjent

- 5. MOBBEPROGRAMMER MÅ UTNYTTES FULLT UT FOR Å FÅ SLUTT PÅ MOBBING**
- Programmene må ikke brukes kun forebyggende. Blir noen mobbet så må man bruke programmene for å få slutt på dette
  - Barn må få opplæring gjennom barnehage og skole om hvordan man skal være mot hverandre
- 6. BARN/UNGDOM MÅ FÅ VERKTØY FOR Å LØSE KONFLIKTER OG VITE HVA SOM ER GREIT**
- Ungdom må få lære om ikke-voldelig konfliktløsning. Dialog er bedre enn å banke opp noen
  - Barn må lære tidlig om «min kropp, din kropp»
  - Det må være helsesøster, fastlege og lærere som bryr seg rundt barna
  - Det må læres mer om religions-, tanke- og samvittighetsfrihet

STASJON NR. 4

FØLGE OPP

1. GENERELLE ANBEFALINGER

- Første bud for å få hjelp er vite at det faktisk er mulig å få hjelp fra noen, mange som ikke er klar over det
- Systemet må bli flinkere til å se individet
- Barn må få informasjon om sine rettigheter, både på skolen, i barnevernet og i psykisk helsevern
- Statsråder bør ikke besøke fundamentalistiske trossamfunn. Det er ikke noe som hjelper barn i lukkede trossamfunn
- Foreldre i lukkede trossamfunn bør få presentert forskning som dokumenterer hva vold og trusler faktisk gjør med et barn

2. SAMARBEID MELLOM TJENESTER

- Det må være faste møter mellom psykisk helsevern, barnevern og skole
- Det må være en flyt av informasjon mellom instanser og mellom tidligere og ny-ansatte på for eksempel en skole
- Overgangen til voksenlivet må planlegges så man ikke plutselig står der uten noen oppfølging

3. HØRE BARN

- Barnet må være med og bestemme hva som skal gå videre
- Behandleren eller psykolog som hører barn, før en sak skal opp i nemnda- men også i andre sammenhenger – må alltid ta med barnet på hva som skal skje, men ikke gi hovedansvaret til barnet
- BUP må høre på barna om hvordan de ønsker å fortelle det de har opplevd – og om de i det hele tatt har lyst til å snakke om detaljene i det de har opplevd
- Psykologer bl.a. må tenke over at barn er ærlige og direkte. De trenger ikke å fortolke alt mulig barn sier. Barn kan oppleve at det de har sagt blir helt ugjenkjennelig

4. VIKTIG MED EN VOKSEPERSON MAN HAR TILLIT TIL

- Barn må ha en fast, trygg voksenperson som følger dem opp
- Det er viktig å møte de samme personene hver gang for å skape tillit og god relasjon
- Den tillitspersonen/saksbehandleren/behandleren som følger opp barnet må ikke være en stiv voksen som setter rammer for alt, men gjerne en kul og avslappet person. Gjerne en litt yngre. Det må være en person som følger opp barnet litt utenfor de faste rammene. For eksempel sende en ekstra sms, ringer og spør hvordan det går, tar barnet med ut på tur når de skal ha en prat eller lignende
- Tillit er det aller viktigste
- Behandleren må være ærlig fra første stund, fortelle om at det kan hende han eller hun må gi informasjon videre
- Den som skal hjelpe barnet, må ikke gå foran å dra, eller bak å dytte, men gå sammen med barnet
- En lærer kan også være en viktig tillitsperson for et barn
- En god bistandsadvokat, eller en psykologspesialist, som strekker seg litt

ekstra, kan gjøre en viktig forskjell for barnet

5. HELSETJENESTENE

- For barn i lukkede trossamfunn kunne helsesøster vært en viktig person, men disse barna har ikke tillit til verken helsesøster eller andre. De hører bare at hun ikke er rettroende, driver med vranglære osv.
- I psykisk helsevern må det være mer kontinuitet i behandlingen, færre behandlere
- Færre diagnoser i psykisk helsevern!

6. BARNEVERNET

- Hvis du har vært i barnevernet, er det viktig å få lest papirene sine når man blir gammel nok
- Det er vanskelig, for eksempel i barnevernet, at den som skal hjelpe også kan utføre tvang
- Barnevernet må ha forståelse for at familier er forskjellige og at foreldre er forskjellig
- Barnevernet/saksbehandleren må samarbeide ordentlig med barnet for å skape tillit
- Når en sak er under etterforskning må barnevernet følge opp barnet, både før, under og etterpå. Det er særlig viktig hvis saken henlegges
- Det kommunale og statlige barnevernet må slås sammen til ett barnevern, og det bør omdøpes til å hete «Verne barnet»
- Barnevernet bør ha mer kunnskap om lukkede trossamfunn og om hvordan foreldre oppdrar barna sine. Mange foreldre fremstår tilsynelatende som omsorgsfulle voksne som vil sitt barn beste, men driver med psykisk terror – truer med djevelen, helvete osv.
- Barn bør lære om barnevernet utover hva de leser i avisen. Bør lære hva barnevernet faktisk er

7. HJELP UTENFOR DET OFFENTLIGE STØTTE-/TJENESTEAPPARATET

- Støttesentrene og tiltak av ulike organisasjoner (for eksempel Kirkens Bymisjon) er viktige
- Dette er tiltak som er utenfor de offentlige rammene, og som er viktige for barn med spesielle erfaringer og behov. Slike «alternative» tilbud må være mer synlige

8. POLITI OG RETTSAPPARATET

- Barnets stemme må vektlegges mer i rettsapparatet
- Et eventuelt rusproblem eller diagnose(r) barnet har fått må ikke brukes mot barnet i rettsapparatet, men heller for å understøtte det barnet forteller. Man må forstå at problemene kan ha kommet på grunn av det barnet har blitt utsatt for
- Politiet må ta henvendelser om overgrep (også psykisk) i trossamfunn alvorlig

9. SKOLEN

- Det går an å etablere fadderordninger på skolen for et barn som trenger litt ekstra, for eksempel en elev som er noen år eldre
- Rektor på skolen må ha mer oversikt over hva som skjer så han/hun klarer å følge opp

STASJON NR. 5

FYLLE HULL I

SIKKERHETSNETTET

1. SIKRE BARN KUNNSKAP

- Barn må vite hva som er normalt for å vite hva som ikke er normalt
- Barnets eget liv er deres mal, mange barn vet derfor ikke at det de utsettes for er galt
- Samfunnet må ta ansvar for at barn vet hvordan barn bør ha det, og hva som er lov og ikke lov å gjøre mot dem eller andre
- Mange barn forstår etter hvert at deres liv er annerledes, men tabu og skam gjør at det er vanskelig å fortelle om det. Åpenhet fører til mindre tabu og mindre skam og kan gjøre at flere barn kan fortelle om det de opplever

2. HVA BARN MÅ SIKRES KUNNSKAP OM

- Barn har for lite kunnskap om det som angår dem
- Barn må vite hvordan barn egentlig skal ha det
- Barn må vite hva som er greit og ikke greit å gjøre mot dem
- Barnevernet. Mange barn hører bare skremsel om barnevernet. Barn må lære at barnevernets oppgave er å beskytte barn og at de er der for å hjelpe. Barnevernet må være tilstede på skolen. Barn må se at det er vanlige mennesker som er gode mot barn

3. HVEM SKAL HA ANSVAR FOR Å SIKRE BARN KUNNSKAP

- De stedene der barna er; skole og barnehage

4. HVORDAN BARN BØR LÆRE OM HVORDAN BARN SKAL HA DET

- Barn må få god informasjon på en god måte
- Barn bør snakke om det hvert år i barnehagen og på skolen
- Barn bør lære av noen de kjenner fra før. Det kan være lærer, sosiallærer eller helsesøster
- Den som forteller må være tilgjengelig etterpå
- Hvordan barn ikke skal ha det må mer inn i fagene på skolen. Eksempler: barn kan skrive om viktige ting i livet sitt, innimellom kan barn skrive anonymt om hvordan de har det, det kan lages stiloppgaver om viktige ting for barn

5. VOKSNE MÅ OGSÅ FÅ MER KUNNSKAP

- Foreldre må lære hva det gjør med barn å utsette dem for fysisk vold, psykisk vold, streng kontroll og omsorgssvikt. Det kan de lære på helse stasjonen og på foreldremøter
- Alle voksne som jobber med barn må kunne mer om alle former for vold, hva vold gjør med barn, barns reaksjoner og signaler, og hvordan de skal tilnærme seg barn på en god måte. Dette gjelder særlig lærere, helsesøstre, sosiallærere og ansatte i barnevernet

6. HVA SLAGS VOKSNE BARN ØNSKER SEG

- Barn trenger større nærhet til trygge voksne som er til stede for barna fysisk og mentalt
- Modigere lærere
- Mer tilgjengelig helsesøster og sosiallærer på skolen; for eksempel må

- alle vite hvor de har kontor og de må være med i klassen innimellom
Barn må kunne velge en tillitsperson som kan følge dem over tid, på ulike arenaer

7. HVILKE ARENAER TRENGER BARN FOR Å FORTELLE

- Skolen er viktigst
- Det er bra å kunne gå ubemerket til for eksempel helsesøster så ikke det blir så mange spørsmål fra de andre
- Det hadde vært bra med et sted hvor man kan henvende seg anonymt. Det kan hjelpe i starten, så kanskje man kan bli tryggere etter hvert. Dette stedet kan for eksempel være på internett, for eksempel en chat. Dette må gjøres kjent for barn og unge!
- Ungdom trenger møteplasser, for eksempel Ungdomstorget i Drammen eller Sub Scene i Oslo. Det hadde vært fint med et nettverk så disse stedene kan vite om hverandre